

czwartek, 05.01.2023

List do Biskupów Kościoła Katolickiego o niektórych zagadnieniach dotyczących szafarza Eucharystii -
Kongregacja Nauki Wiary (06.08.1983)

ŚWIĘTA KONGREGACJA NAUKI WIARY

LIST DO BISKUPÓW KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO O NIEKTÓRYCH ZAGADNIENIACH DOTYCZĄCYCH SZAFARZA EUCHARYSTII*

1. WPROWADZENIE

1. Nauczając, że kapłaństwo urzędowe, czyli hierarchiczne, różni się istotą a nie tylko stopniem od kapłaństwa powszechnego, Sobór Watykański II wyraził pewność wiary, że tylko Biskupi i Kapłani posiadają władzę sprawowania misterium Eucharystii. Chociaż wszyscy wierni rzeczywiście uczestniczą w jednym i tym samym kapłaństwie Chrystusa oraz współdziałają w ofiarowaniu Eucharystii, tylko kapłan urzędowy, na mocy sakramentu święceń, jest ustanowiony do sprawowania ofiary eucharystycznej w osobie Chrystusa i do ofiarowania jej w imieniu całego ludu chrześcijańskiego [1].

2. W ostatnich latach zaczęły jednak pojawiać się poglądy, niekiedy wprowadzane w życie, które, negując powyższe nauczanie, ranią głęboko życie Kościoła. Takie poglądy, przybierając różne formy i odwołując się do różnych argumentów, zaczynają pociągać wiernych, ponieważ zarówno uważa się, że jakoby opierają się na pewnych podstawach naukowych, jak również są przedstawiane jako odpowiadające na konieczność troski duszpasterskiej o wspólnoty i ich życie sakramentalne.

3. Z tego powodu Święta Kongregacja Nauki Wiary, w poczuciu kolegalnej troski, kierowana pragnieniem ofiarowania Pasterzom własnej służby, zamierza przypomnieć niektóre z istotnych elementów nauczania Kościoła dotyczącego szafarza Eucharystii, przekazywanego przez żywą Tradycję i wyrażonego we wcześniejszych dokumentach Urzędu Nauczycielskiego [2]. Zakładając całościową wizję urzędu kapłańskiego daną przez Sobór Powszechny Watykański II, Kongregacja uważa, że w obecnej sytuacji jest konieczne wyjaśnienie dotyczące tego szczególnego i istotnego zadania kapłana.

2. BŁĘDNE POGLĄDY

1. Zwolennicy nowych poglądów przyjmują, że każda wspólnota chrześcijańska, przez sam fakt, że jednoczy się w imię Chrystusa i korzysta z Jego nieodłącznej obecności (por. Mt 18,20), jest wyposażona we wszystkie władze, które Chrystus chciał przyznać swojemu Kościołowi.

Uważają także, że Kościół jest apostolski w tym sensie, że ci wszyscy, którzy zostali obmyci przez Chrztę święty i tym samym wcieleni do Kościoła oraz uczynieni uczestnikami urzędu kapłańskiego, prorockiego i królewskiego Chrystusa, są także w sposób rzeczywisty następcami Apostołów. Ponieważ Apostołowie reprezentują cały Kościół, dlatego wynikałoby też z tego, że skierowane do nich słowa ustanowienia Eucharystii są przeznaczone dla wszystkich.

2. W konsekwencji także urząd Biskupów i Kapłanów, jeśli jest konieczny dla właściwej struktury Kościoła, nie różniłby się od kapłaństwa powszechnego wiernych na podstawie uczestnictwa w kapłaństwie Chrystusa w sensie ścisłym, lecz tylko na podstawie jego realizacji. Tak zwane zadanie przewodniczenia wspólnocie - które zakłada także zadanie przepowiadania i przewodniczenia w świętym Zgromadzeniu - byłoby prostym zleceniem przyznanym ze względu na potrzebę dobrego funkcjonowania wspólnoty, a nie musiałoby być «sakramentalizowane». Powołanie na taki urząd nie łączyłoby się z nową zdolnością «kapłańską» w sensie ścisłym - i z tego powodu często odrzuca się samo pojęcie «kapłaństwa» - ani nie wyciskałoby charakteru, który konstytuuje ontologicznie pozycję szafarzy, lecz wyrażałoby tylko wobec wspólnoty, że początkowa zdolność nadana w sakramencie Chrztu staje się skuteczna.

3. Na mocy apostolskości poszczególnych wspólnot lokalnych, w których Chrystus byłby obecny nie mniej niż w strukturze episkopalnej, każda wspólnota, jeśli jest to konieczne, gdyby przez dłuższy czas była pozbawiona tego elementu konstytutywnego, jakim jest Eucharystia, mogłaby «odwołać się» do swojej pierwotnej władzy i miałaby prawo wyznaczyć własnego przedstawiciela i przewodnika oraz przyznać mu wszystkie konieczne władze dla przewodniczenia wspólnocie, łącznie z władzą przewodniczenia i konsekracji Eucharystii. Uważa się, że w podobnych okolicznościach sam Bóg nie odrzuciłby przyznania, także bez sakramentu, władzy, która w normalnych warunkach jest udzielana za pośrednictwem Święceń sakramentalnych.

Do takiego stwierdzenia prowadzi także fakt, że celebracja Eucharystii jest często rozumiana po prostu jako akt wspólnoty lokalnej zgromadzonej, by wspominać Ostatnią Wieczerzę Pana przez łamanie chleba. Byłaby więc bardziej ucztą braterską, w której wspólnota spotyka się i wyraża, a nie sakramentalnym odnowieniem ofiary Chrystusa, której zbawcza skuteczność rozciąga się na wszystkich ludzi, obecnych czy nieobecnych, tak żywych, jak i zmarłych.

4. Z drugiej strony, w niektórych regionach błędne opinie odnośnie do konieczności wyświęconych szafarzy dla celebracji eucharystycznej doprowadziły także niektórych do przyznawania coraz mniejszej wartości w ich katechezie sakramentom Święceń i Eucharystii.

3. NAUCZANIE KOŚCIOŁA

1. Przytoczone opinie, chociaż proponowane w różnych formach i z różnym rozłożeniem akcentów, jednak wszystkie prowadzą do tego samego wniosku: że władza sprawowania sakramentu Eucharystii nie jest w sposób konieczny związana ze Święczeniami

sakramentalnymi. Jest oczywiste, że taki wniosek nie może absolutnie zgadzać się z przekazywaną wiarą, ponieważ nie tylko odrzuca władzę powierzoną kapłanom, ale narusza całą strukturę apostolską Kościoła oraz deformuje sakramentalną strukturę zbawienia.

2. Według nauczania Kościoła słowo Pana i Boskie życie przez Niego udzielane, od początku są przeznaczone, by były przeżywane i by uczestniczo w nich w jedynym ciele, które sam Pan buduje w ciągu wieków. To ciało, którym jest Kościół Chrystusa, przez Niego nieustannie obdarowywane darami urzędów, «zaopatrywane i utrzymywane w całości, rośnie Bożym wzrostem» (Kol 2,19) [3]. W świętej Tradycji ta struktura urzędów wyraża się w powierzonej Apostołom i ich następcom władzy uświęcania, nauczania i rządzenia w imieniu Chrystusa.

Apostolskość Kościoła nie oznacza, że wszyscy wierzący są Apostołami [4], nawet w sposób kolektywny; żadna wspólnota nie ma władzy, by nadać urząd apostolski, który w sposób podstawowy jest udzielany przez samego Chrystusa. Gdy więc Kościół w Symbolu wiary wyznaje, że jest apostolski, to oprócz tożsamości doktrynalnej swojego nauczania z nauczaniem Apostołów, wyraża rzeczywistość kontynuacji zadania zleconego Apostołom za pośrednictwem sukcesji apostolskiej, mocą której misja apostolska będzie musiała trwać aż do wypełnienia się wieków [5].

Sukcesja apostolska, która konstytuuje apostolskość całego Kościoła, stanowi część żywej Tradycji, która od początku stała się dla Kościoła, i nieustannie pozostaje, jego formą życia. Dlatego oddalają się od prawdy ci, którzy przeciwstawiają żywej Tradycji pojedyncze fragmenty Pisma Świętego, z których usiłują wyprowadzić prawo do innej struktury.

3. Kościół katolicki, który wzrastał w ciągu wieków i kontynuuje wzrastanie dzięki życiu udzielanemu przez Pana przez Zesłanie Ducha Świętego, zawsze zachowywał swoją strukturę apostolską, wierny tradycji Apostołów, która żyje i trwa w nim. Wkładając na wybranych ręce wraz z wezwaniem Ducha Świętego, jest świadomy, że dysponuje mocą Pana, który w sposób szczególny czyni Biskupów, następców Apostołów, uczestnikami swojej potrójnej misji: kapłańskiej, prorockiej i królewskiej. Biskupi ze swojej strony powierzają, w różnym stopniu, zadania swojego urzędu różnym osobom w Kościele [6].

Dlatego więc, chociaż wszyscy ochrzczeni korzystają przed Bogiem z tej samej godności, we wspólnocie chrześcijańskiej, którą Boski Założyciel zechciał ukonstytuować hierarchicznie, poczynawszy od jej początków istnieją władze specyficznie apostolskie wynikające z sakramentu Świąceń.

4. Wśród tych władz, które Chrystus w sposób wyłączny powierzył Apostołom i ich następcom, znajduje się władza sprawowania Eucharystii. Jedynie Biskupom i Kapłanom, którzy stali się uczestnikami otrzymanego urzędu, jest więc zarezerwowana władza odnawiania w misterium Eucharystii tego, co Chrystus uczynił w czasie Ostatniej Wieczerzy [7].

Aby mogli wypełniać swoje zadania, a szczególnie to tak ważne, jakim jest sprawowanie Eucharystii, Chrystus Pan za pośrednictwem sakramentu Świąceń wyposaża powołanych do biskupstwa i kapłaństwa w szczególne znamię, w uroczystych dokumentach Urzędu Nauczycielskiego nazywane również «charakterem» [8], i upodabnia ich do siebie w taki sposób, że gdy wypowiadają słowa konsekracji, nie działają na mocy zlecenia wspólnoty, ale «w osobie Chrystusa», co oznacza, że bardziej 'w imieniu Chrystusa' niż 'w zastępstwie Chrystusa' (...) ponieważ celebrujący, na mocy szczególnej racji sakramentalnej, utożsamia się z 'najwyższym i wiecznym Kapłanem', który jest Autorem i głównym Aktorem swojej własnej ofiary, w której rzeczywiście nie może być zastąpiony przez nikogo» [9].

Ponieważ należy do samej natury Kościoła, że władza konsekracji Eucharystii jest powierzona tylko Biskupom i Kapłanom przez przyjęcie sakramentu Świeceń, Kościół wyznaje, że misterium Eucharystii nie może być celebrowane w żadnej wspólnotie inaczej, jak tylko przez wyświęconego kapłana jak wyraźnie nauczał Sobór Powszechny Laterański IV [10].

Poszczególnym wiernym czy wspólnotom, którzy z powodu prześladowań lub braku kapłanów są pozbawieni, przez dłuższy czy krótszy czas, możliwości celebrowania świętej Eucharystii, nie brakuje jednak łaski Odkupiciela. Jeśli ożywiani wewnętrznie pragnieniem sakramentu i zjednoczeni w modlitwie z całym Kościołem wzywają Pana i wznoszą do Niego swoje serca, w mocy Ducha Świętego żyją w komunii z Kościołem, żywym Ciałem Chrystusa, i z samym Panem. Chociaż, zjednoczeni z Kościołem za pośrednictwem pragnienia sakramentu, wydawaliby się zewnętrznie dalecy od niego, to wewnętrznie i rzeczywiście są w komunii z nim i dzięki temu otrzymują owoce sakramentu; ci natomiast, którzy dążą do przyznania sobie w sposób nie ulegający wątpliwości prawa do sprawowania misterium Eucharystii, kończą zamknięciem się ich wspólnoty w sobie samej [11].

Ta świadomość nie zwalnia jednak Biskupów, Kapłanów i wszystkich członków Kościoła z poważnego obowiązku modlitwy, by «Pan żniwa» posłał robotników stosownie do konieczności czasów i miejsc (por. Mt 9,37n) oraz włączenia się ze wszystkich sił, by było usłyszane i przyjęte z pokorą i wielkodusznością powołanie Pana do kapłaństwa urzędowego.

4. WEZWANIE DO CZUJNOŚCI

Zwracając świętym Pasterzom Kościoła uwagę na te zagadnienia, Święta Kongregacja Nauki Wiary pragnie ofiarować im swoją służbę w zadaniu karmienia owczarni Pana pokarmem prawdy, strzeżenia depozytu wiary i zachowywania integralnej jedności Kościoła. Koniecznie trzeba pozostawać silnym w wierze, z dala od błędu, także wtedy, gdy pojawia się pod pozorem pobożności, by móc objąć błądzących w miłości Pana, wyznając prawdę w miłości (por. Ef 4,15). Wierni, którzy roszczą sobie prawo do celebracji Eucharystii poza świętym węzłem sukcesji apostoelskiej przekazywanym w sakramencie Świeceń, wykluczają się z uczestnictwa w jedności jedynej ciała Pana, i dlatego ani nie żywią, ani nie budują wspólnoty, lecz ją burzą.

Na Pasterzach spoczywa więc zadanie czuwania, by w katechezie i w nauczaniu teologii nie kontynuowano rozszerzania wspomnianych wyżej błędnych opinii, a przede wszystkim, by nie znajdowały konkretnego zastosowania w praktyce; powinni więc zweryfikować przypadki tego rodzaju na mocy swojego świętego obowiązku, podając do wiadomości jak są one dalekie od celebracji ofiary eucharystycznej i obrażające dla wspólnoty eklezjalnej. Ten sam obowiązek mają oni w odniesieniu do tych, którzy pomniejszili centralne znaczenie dla Kościoła sakramentów Świeceń i Eucharystii. Także do nich odnoszą się słowa: «Głoś naukę, nastawaj w porę i nie w porę, upomnij, wykaż błąd, zachęcaj z cierpliwością i mądrością (...) czuwasz uważnie, pracuj, głoś Ewangelię, wypełnij posługę» (2 Tm 4,2-5).

Kolegialna troska powinna więc znaleźć w tych okolicznościach konkretny wyraz, by Kościół niepodzielony, również w różnorodności Kościołów lokalnych, które razem współpracują [12], strzegł depozytu powierzonego przez Boga za pośrednictwem Apostołów. Wierność woli Chrystusa i godność chrześcijańska domagają się, by przekazana wiara pozostawała taka sama i w ten sposób przynosiła wszystkim wiernym pokój w wierze (por. Rz 15,13).

W czasie Audjencji, udzielonej ni?ej podpisanemu Kardyna?owi Prefektowi, Jego ?wi?tobliwo?? Jan Pawe? II zatwierdzi? niniejszy List, uchwalony na Zebraniu plenarnym Kongregacji, i nakaza? jego opublikowanie.

Rzym, w siedzibie Świętej Kongregacji Nauki Wiary, 6 sierpnia 1983 r., w święto Przemienienia Pańskiego.

JOSEPH Kard. RATZINGER

Prefekt

+ JÉRÔME HAMER, O.P.

Abp tyt. Loreny

Sekretarz

* AAS 75 (1983) 1001-1009.

[1] Por. SOB. WAT. II, Konst. *Lumen gentium*, 10, 17, 26, 28; Konst. *Sacrosanctum Concilium*, 7; Dekr. *Christus Dominus*, 15; Dekr. *Presbyterorum Ordinis*, 2, 3. Por. także PAWEŁ VI, Encykl. *Mysterium fidei* (3 września 1965): AAS 57 (1965) 761.

[2] Por. PIUS XII, Encykl. *Mediator Dei* (20 listopada 1947): AAS 39 (1947) 553; PAWEŁ VI, Adhort. Apost. *Quinque iam anni* (8 grudnia 1970): AAS 63 (1971) 99; SYNOD BISKUPÓW (1971), *De sacerdotio ministeriali*, cz. I: AAS 63 (1971) 903-908; ŚWIĘTA KONGREGACJA NAUKI WIARY, Dekl. *Mysterium Ecclesiae* (24 czerwca 1973), 6: AAS 65 (1973) 405-407; TENŻE, Dekl. *Sacra Congregatio* (15 lutego 1975): AAS 67 (1975) 204; TENŻE, Dekl. *Inter insigniores* (15 października 1976), 5: AAS 69 (1977) 108-113; JAN PAWEŁ II, List *Novo incipiente nostro* (8 kwietnia 1979), 2-4: AAS 71 (1979) 395-400; TENŻE, List *Dominicae cenae* (24 lutego 1980), 1-11: AAS 72 (1980) 115-134.

[3] Por. SOB. WAT. II, Konst. *Lumen gentium*, 7, 18, 19, 20; Dekr. *Christus Dominus*, 1, 3; Dekr. *Presbyterorum Ordinis*, 2.

[4] Por. SOB. TRYD., *Doctrina de Sacramento Ordinis*, c. 4: DS 1767.

[5] Por. SOB. WAT. II, Konst. *Lumen gentium*, 20.

[6] Por. *tam?*, 28.

[7] Potwierdza to przyjęty w Kościele zwyczaj nazywania Biskupów i Prezbiterów «kapłanami świętego kultu» (*sacerdotes sacri cultus*), przede wszystkim dlatego, że jest im przyznana władza sprawowania misterium eucharystycznego.

[8] Por. SOB. WAT. II, Konst. *Lumen gentium*, 21; Dekr. *Presbyterorum Ordinis*, 2.

[9] JAN PAWEŁ II, List *Dominicae cenae* (24 lutego 1980), 8: AAS 72 (1980) 128-129.

[10] SOB. LAT. IV, Konst. *Firmiter credimus*: «Una vero est fidelium universalie Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur, in qua idem ipse sacerdos est sacrificium Iesus Christus, cuius corpus et sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis et vini veraciter

continentur, transsubstantiatis pane in corpus et vino in sanguinem potestate divina: ut ad perficiendum mysterium unitatis accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Et hoc utique sacramentum nemo potest conficere, nisi sacerdos, qui rite fuerit ordinatus, secundum claves Ecclesiae, quas ipse concessit Apostolis eorumque successoribus Iesus Christus»: DS 802.

[11] Por. JAN PAWEŁ II, List *Novo incipiente nostro* (8 kwietnia 1979), 10: AAS 71 (1979) 411-415; Jeśli chodzi o skuteczność pragnienia sakramentu por. SOB. TRYD., Dekr. *De iustificatione*, c. 4: DS 1524; Dekr. *De sacramentis*, can. 4: DS 1604; SOB. WAT. II, Konst. *Lumen gentium*, 14; ŚWIĘTE OFICJUM, *List do abpa Bostonu* (8 sierpnia 1949): DS 3870, 3872.

[12] Por. SOB. WAT. II, Konst. *Lumen gentium*, 23.

Źródło:

https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19830806_sacerdotium-ministeriale_pl.html

https://liturgista.pl/?page=liturgy_norms&content=document&label=1983-08-06-C-KNW-LSE